

EXCURSIÓ Á SANT JERONI DE VALL D' HEBRON.

18 Mars 1877.

En las meteixas ruinas de lo que fou monastir de Vall d' Hebron, convertit avuy en un pedregal, reunits los Srs. Fiter President, Arnet, Domenech (Artur,) Massó, Torras, (Cessar August), Garcia, Gibert, Canibell y lo infrascrit, (Marsal Ambrós) comensá la sessió á dos quarts d' onze del matí.

.
Se suspengué la sessió á tres quarts y cinch minuts d' onze, pera anar á investigar, no en aquella grandesa que abans allí s' alsava, sino en aquells trossos de paret que 's desploman, en aquells munts de trencats mahons y d' ennegridas pedras que confosas y esbarriadas conmuehen y entristeixen als que 'l lloch visitan.

¡Quánt trist es allí tot ! Aquell dia fins l' espay era trist: endolat per una espessa vesta, no deixava veure aquell cel pur y blau que brilla casi sempre en nostra Catalunya; embolcallats los raigs del sol, no podian alegrar las aus que passavan á corra-cuita sens aturarse, com ho feyan abans, deixant sentir sas cantadas; las plantas ab las fullas baixas denotavan també que 'ls hi mancava la alegria; lo

vent que ab sos gemechs semblava que deya tristesas... feya desprendre algunas gotas del cel y al ferlas caure sobre nosaltres alsavam la vista, la giravam á nostre entorn y al contemplar aquella soletat, aquella tristesa que inspiravan cel y terra lo cor se comprimia y esclatava en plor al veure que hasta 'l cel plorava.

.

Tornada á obrir la sessió á dos quarts de cinch de la tarde, y á una mitja hora de la ermita del Coll, en lo camí que d' aqueixa conduheix á Gracia, lo Sr. President nos doná compte de la excursió y comensá dient que á Sant Jeroni de Vall d' Hebron s' havia pogut veure tant sols algun escrit entre los restos de sas ruinas. Passá després á fer la historia del propi monastir dihent que fou fundat en 1393 per D.ª Violant de Bar, esposa de D. Joan I, mal nomenat, segons éll, lo Cassador; que 'ls primers que l' habitaren foren un prior y 12 monjos procedentes de Cotalba; que Bellesguart fou propietat del Monastir y que 'ls Reys havian cedit molts privilegis y salvaguardias; que serví també, com tots los que no eran lluny de la ciutat comtal, de refugi durant los segles xvii y xviii á aquells valents que generosos davan á doll sa sang pera defensar las llibertats catalanas. Parlá després de S. Genís d' Agudells; nos digué que en 1450 hi havia solsament 2 ó 3 casas; que la esglesia fou sufragánea de S. Jeroni y que avuy ho era d' Horta, essent aixís que Horta ho havia sigut antiguament de S. Genís.

No puch passar per alt, ja que de aqueix punt parlo, d' una escena que podia inspirar una magnífica composició á un poeta ó be un bonich quadro á un pintor. Era mitj dia y estavam en lo fossar de S. Genís d' Agudells: de sobte brandá una de las campanas y descubritnos tots formarem per ca-

sualitat un preciós agrupament. Al fons un rengle de migrants xiprers ajuntantse ab lo aplomat cel; un xich mes ençà se destacava, de estat, una pesada creu que serveix de remat á un panteon, y en primer terme los excursionistas formant un cercle y tenint al mitj lo Sr. Rector que entonava l' *Angelus Domini*.

Tornant á lo expresat per lo Sr. President, nos aná donant compte de la excursió parlantnos de la ermita de S. Cebrià que res té de notable á no esser l' haverhi estat, segons se diu, fenthi vida eremítica, S. Ignasi de Loyola abans de fundar la Companyia de Jesús; fet molt probable puix segons diu Villanueva, se conservava á Horta una carta de aqueix sant; pero ni lo Sr. President ni lo Pare Fita saberen trobarla en lo arxiu d' aquella parroquia. Tambe 's diu que hi feu oració S. Francesch ab los seus companys fra Bernat y fra Matheu.

De la ermita del Coll, que res té tampoch de notable, nos feu notar la profanació que haviam vist d' una Imatge bizantina de alabastre, dihentnos que fora convenient enviar un ofici al Sr. Bisbe donantnhi coneixement á lo que tots convinguerem, y finalisá son discurs lo Sr. President, demanant que cada soci donés compte de lo que havia fet é investigat; resultant :

Que lo Sr. Canibell havia prés una vista exterior de S. Genís y un apunte d' una pedra que 's creya molt antiga, ahont se notava un mal delineat peix.

Que l' infrascrit secretari copiá la inscripció de la campaneta, tant bonica, ab relleus bastant sortits que 's guarda en la esglesia de S. Genís y que diu: «*me fecit Johannes Afine 1553*»;

Que reculli també la tradició que 'ns contá lo Sr. Rector

de que si en los segells hi ha dibuixat un cistell prové de que las casullas y demás objectes de culto foren compradas pagant la meytat la obra y la altre meytat recullit d' almoynas, y com los que las recullian portavan un cistell ho feren constar dibuixantlo en l' escut;

Y que los Sres. Arnet y Gibert calcaren un relleu de un quadret de coure que vegeren á S. Cebriá;

Y s' alsá la sessió á tres quarts y mitj de cinch de la tarde.

(Extracte del acta firmada per los Srs. President y Secretari 1.er de la Associació.)